

Beloken Pasen

Joh. 20, 19-31

Inleiding

Vandaag is het Beloken Pasen: de luiken zijn dicht en toch komt Jezus binnen, maar laten we Hem ook binnen? Dat kunnen we ons afvragen. Al een aantal jaren vieren we Beloken Pasen niet meer perse onder die titel, maar vooral onder de titel van de zondag van de Goddelijke Barmhartigheid. Dat heeft alles te maken met wat we vandaag horen in de lezingen. Want natuurlijk gaat het niet om die luiken die open of dicht zijn, maar het gaat om ons. Staan wij open of dicht? Laten we iets binnenkomen in ons hart of laten we het buiten staan? En is diegene die binnen mag komen ook voor ons Jezus met de barmhartigheid die Hij ons heeft gegeven? Laten we daar in deze viering bij stil staan.

Preek

We gaan in die evangelielezing van vandaag meteen weer een weekje terug, terug naar die dag van de verrijzenis. ‘Jezus leeft’ was daar de boodschap. En nu zitten we aan het eind van die dag volgens de lezingen, als Jezus ineens in hun midden staat terwijl zij zich opgesloten hebben in hun huis, de ramen en deuren dicht. Wat zien zij, mogen wij ons afvragen, want het heet toch een verschijning te zijn. Er staat wat Jezus zegt: vrede zij met jullie. Er staat wat Jezus doet: over hen heen blazen en hen de Heilige Geest toewensen. Er staat niet wat zij zien. En precies daar ligt het zwakke punt voor Thomas. Hij heeft niet gezien wat zij gezien hebben en zij kunnen het waarschijnlijk ook niet precies duidelijk maken, zo bijzonder is het.

Zo komen we op vandaag, de achtste dag, als Thomas er wel bij is en Jezus opnieuw verschijnt. Maar opnieuw mag voor ons de vraag zijn: wat zien zij dan? Hoe is Hij gekleed, hoe ziet Hij eruit? Stralend als eens op die berg of juist helemaal onder het bloed bedekt en vlekken van net van het kruis afgehaald. Wat zien zij? Onze kerkelijke traditie heeft daar door de jaren heen van alles mee gedaan. En als we Jezus afgebeeld zien, zien we vaak het kruisbeeld, maar ook vaak bijvoorbeeld het beeld van het Heilig Hart; dan zien we dat het hart van Jezus een centrale plaats krijgt in het geheel, dat hart is omgeven door vlammetjes of nog vaker stralen.

Een veel nieuwere afbeelding is die gemaakt op het visioen van de heilige Faustina: Christus staat daar wijzend op zijn hart en vanuit dat hart zien we stralen naar buiten gaan. Eigenlijk maar twee stralen, maar als je snel kijkt lijkt het een hele krans van stralen. Twee stralen waar de één gaat over bloed en de ander over water. We zagen ze langskomen vandaag in de lezing uit de Johannesbrief. Water en bloed kennen we uit dat verhaal van de kruisiging. Ze staan voor leven, want zonder bloed en water kunnen we niet leven, maar ze

horen ook bij wat Jezus niet letterlijk aan leven geeft maar ons figuurlijk aan manier van leven geeft. De ene straal staat voor barmhartigheid, de andere voor liefde. En dan lijken de lezingen van vandaag ineens op hun plaats te vallen. Want in de eerste lezing uit Handelingen horen we hoe de apostelen met elkaar en met de mensen die al op hen af gekomen zijn, omgaan. Het is een en al liefde, een en al barmhartigheid die zij naar elkaar toe uitstralen. En ook in die tweede lezing, die Johannesbrief, gaat het om genade en liefde die we door mogen geven. Als we naar zo'n stralenkrans kijken, dan kunnen we daar van alles aan barmhartigheid en liefde bij denken. Gaat het om zorg, om vrede, om naastenliefde, om vergeving, om gebed, om aanbidding, om daklozen bij te staan of hongerigen, vult u maar aan, vult u maar in. Vanuit mijn pastorale praktijk van de afgelopen dertig jaar wil ik u een paar voorbeelden geven en dan met de gave van het uithouden. Uithouden zou, wat mij betreft namelijk, ook goed tussen die stralen kunnen staan.

Bep was nog een late tiener, zou je kunnen zeggen, toen ze een halve eeuw geleden in het klooster wilde. Maar dat werd afgewezen, want Bep had een chronische ziekte en in die tijd was dat voor het klooster nog nadrukkelijk een reden om te zeggen: nee, je moet voor anderen kunnen zorgen en niet zo dat wij voor jou moeten zorgen, dus Bep mocht het klooster niet in. Dat drukte zwaar op haar leven. Zorg voor anderen had ze wel: zorg voor haar ouders, zorg voor mensen om haar heen, zorg voor mensen in de parochie, maar het feit dat ze afgewezen was drukte zwaar op haar, zo zwaar dat ze af en toe het idee had dat haar leven niets waard was, dat ze er maar net zo goed een eind aan kon maken. En zo kwam ik ooit bij Bep terecht en ontdekte dat het goed was om gewoon af en toe bij haar te zijn, naar haar verhaal te luisteren. Oplossen kon ik niets, maar bij haar zijn en het uithouden met dat moeilijke verhaal, dat ging wel. Tot op een dag Bep letterlijk en figuurlijk door het ijs zakte en overleed, zich waarschijnlijk vanuit het diepst van haar gevoel, overgeven aan de barmhartige God.

Een ander voorbeeld: Riet. Riet had jaren het gevoel dat ze overschoot en nooit zou trouwen, tot ze, vrij kort na de oorlog een militair tegenkwam en die wilde haar wel. Twee zoons kregen ze, maar Riet had geen gelukkig huwelijk. Hij had overal aandacht voor, behalve voor haar en uiteindelijk ging hij bij haar weg zonder van haar te scheiden, wat ze eerst ook niet wilde, maar wat vervolgens haar leven wel sterk belemmerde. De situatie thuis werd zo ondraaglijk dat ook haar zoons zich van haar ontvreemden. Haar gezondheid werd slechter, de zorg die later in het bejaardenhuis kreeg van vele zorggroepen was in haar idee nooit goed genoeg. Het was alsof niemand om haar gaf, niemand naar haar wilde luisteren. Zo kwam ik als een van enkelen die nog bij haar kwamen, bij haar. Een moeilijke, vaak droevige situatie waar niets aan te doen viel, maar wel proberen het met haar uit te houden. Uiteindelijk is ze redelijk vredig gestorven, 96 jaar oud en ik hoop opgenomen in de barmhartigheid van God.

En wij, wat doen wij met die hele stralenkrans van liefde tot barmhartigheid, van vrede tot gebed van zorg voor anderen? Wat doen wij daarmee? Kunnen wij er iets uit kiezen? Eigenlijk is de vraag die aan ons gesteld is: laten we wij Jezus die binnen is gekomen in ons huis, ook binnen in ons hart? Thomas, die we vandaag horen in het evangelie, lijkt daar in eerste instantie moeite mee te hebben. Hij gelooft niet als hij niet gezien heeft, maar als hij gezien heeft, de verschenen Jezus, dan is zijn uitspraak: mijn Heer en mijn God. Hij is tot geloof gekomen. Kunnen wij dat ook? Kunnen wij Jezus zo bij ons binnenlaten? Dan is er nog iets met de lezing van vandaag. De deuren en ramen zijn gesloten en toch komt Jezus binnen. We staan aan het begin van de paastijd met een boodschap van barmhartigheid en liefde. Maar je zou kunnen zeggen in een gesloten huis als we Jezus niet binnenlaten in ons hart.

Aan het eind van deze paastijd staan de leerlingen nog steeds of misschien opnieuw in een gesloten huis. En weer komt Jezus binnen, op een andere manier, en dan is de bedoeling dat we horen dat ze Jezus binnengelaten hebben en sterker nog: dat ze zelf naar buiten kunnen treden omdat Jezus, de Geest van Jezus, in ons in. In hen en in ons als Zijn leerlingen. Laten we daar aan werken de rest van deze paastijd.

Henry Vermeulen, diaken